

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Kommunelovens regler om delegasjon av avgjørelsesmyndighet

25.2.2016, Øyvind Heimlund-Lahn, seniorrådgiver

Kommuneloven § 39 nr. 2

§ 39. *Reglement. Arkiv.*

1. Kommunestyret og fylkestinget fastsetter selv ved reglement nærmere regler for saksbehandlingen i folkevalgte organer.

2. Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta reglement for delegasjon av avgjørelsesmyndighet og for innstillingsrett innen 31. desember året etter at kommunestyret og fylkestinget ble konstituert. Sist vedtatte reglement og eventuelle andre vedtak gjelder inntil nytt reglement er vedtatt.

3. Departementet kan gi forskrifter om behandling, bevaring, ordning av og tilsyn med kommunens og fylkeskommunens arkiver.

Kommuneloven § 39 nr. 2

- Plikt for kommunestyret til å vedta reglement for delegasjon av avgjørelsesmyndighet og innstillingsrett innen 31. desember året etter konstituering av kommunestyret.
- Plikten skal bevisstgjøre om rolle- og maktfordeling i kommunen
- Bestemmelsen oppstiller minimumskrav
- Ikke krav om at alle delegeringer blir samla i ett dokument – men hensiktsmessig
- Kommunestyret kan når som helst endre reglementet
- Gammelt reglement om delegasjon og innstillingsrett gjelder inntil nytt reglement er vedtatt

Sentrale utgangspunkter - delegasjon

- Kommunestyret er øverste organ i kommunen, jf. koml. § 6
- Delegasjon til andre politiske organer/administrasjonen må ha grunnlag i delegasjonsvedtak eller lov.
- Kommunestyret står svært fritt til å delegerer avgjørelsesmyndighet, men enkelte begrensninger i kommunelov/særlov (delegasjonssperrer m.v)
- Hensynet til effektiv og spesialisert oppgaveløsning som begrunnelse for delegasjonsadgangen
- Det delegerende organ gir ikke fra seg avgjørelsesmyndigheten

Kommunestyret, § 6 - primærkompetanse

Formannskapet -
§ 8 nr. 3 – «i alle saker hvor annet ikke følger av lov»

Ordføreren, §
9 nr. 5 – «i enkeltsaker eller saker som ikke er av prinsipiell betydning»

Fast utvalg - § 10
nr. 2 – «i alle saker hvor annet ikke følger av lov»

**Kommunedels-
utvalg - § 12 nr.**
3 - «i alle saker hvor ikke annet følger av lov»

**Administrasjons-
utvalg - § 25 nr. 4**
– «som for andre faste utvalg» - saklig avgrensning

Ad-hoc komitéer -
§ 10 nr. 5 -
«enkeltsaker i direkte tilknytning til oppdraget»

**Leder/
Arbeids-
utvalg – § 10**
nr. 4 –
«enkeltsaker eller saker som ikke er av prinsipiell betydning»

Administrasjonssjefen (rådmannen) –
§ 23 nr. 4 - «i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning»

Delegasjonsbegrensninger i lov

- Delegasjonssperrer i kommuneloven
- Angis normalt ved bruk av begrepet «kommunestyret selv»
- Eksempler: koml. § 22 nr. 2 (tilsetting av administrasjonssjef), § 44 nr. 6 (økonomiplan), § 45 nr. 2 (årsbudsjett), § 39 nr. 2 (vedtagelse av reglement for delegasjon og innstillingsrett)
- Eksempler i særlov: Plan- og bygningsloven § 11-15 (vedtak av kommuneplan)

Delegasjonsbegrensninger i lov (forts)

- Kommuneloven § 23 nr. 4 regulerer adgangen til å delegere myndighet til administrasjonssjefen (rådmannen).
- Delegasjon er begrenset til enkeltsaker og typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.
- Formuleringen «ikke av prinsipiell betydning» sikter kun tilbake på typer av saker.
- Bestemmelsen gir både kommunestyret og andre folkevalgte organ en delegasjonshjemmel.

Nærmere om vurderingen av om en sak er av prinsipiell betydning

Konkret vurdering hvor følgende momenter vil kunne være relevante:

- Vedtakets karakter og konsekvenser for kommunen
- Kommunens størrelse
- Er sakens viktige skjønnsmessige sider avklart ved prinsippavgjørelser, instruks eller tidligere praksis?
- Er det en nærliggende mulighet for at det kan oppnås politisk flertall for en ny kursomlegging?

Innstillingsrett og -plikt

- *Stor frihet* for kommunestyret til å bestemme hvem som skal innstille i saker (politisk eller administrativ innstilling), jf. § 39 nr. 2
- Ingen generell regel om innstillingsrett og -plikt i kommuneloven og ikke påbud om innstilling i alle politiske saker
- Hvem som innstiller i en sak har betydning for rolle- og maktfordeling i kommunen
- Noen bestemmelser om *innstillingsplikt*, f.eks. formannskapet har innstillingsplikt til kommunestyret til årsbudsjett (§ 45 nr. 2), til økonomiplan (§ 44 nr. 6) og til årsregnskap (§ 48 nr. 3). Kontrollutvalget innstiller ved kommunestyrets valg av revisor (kompl. § 78 nr. 4)

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Kommunelovens regler om delegasjon, del 2

25.02.2016

fagdirektør Knut Middelthon

Hva er delegasjon?

- Overføring av parallell vedtakskompetanse innenfor begrenset oppgaveområde til annet organ.
- Det delegerende organ beholder sin opprinnelige kompetanse men overlater vedtaksmyndighet til et annet organ.
- Derfor kan det delegerende organet når som helst selv treffe vedtak på vedkommende saksområde uten først å oppheve selve delegasjonsvedtaket.
- Det delegerende organet må likevel ta saken tilbake **før** det underordnede organet har rukket å behandle saken.
- Delegasjonsfullmakten kan også begrenses, slik at et nærmere definert mindretall i det underordnede organ kan bringe saken tilbake til avgjørelse i overordnet organ **etter** at vedtak er truffet. (Se senere lysbilde).

Kompetanse- og oppgavefordeling

Det er viktig at delegasjonsreglementet tar stilling til både kompetanse- og oppgavefordeling.

Husk også at et organ ikke kan delegerer større kompetanse enn det selv er i besittelse av.

Forenklet kompetansefordeling pbl.

	Kurant byggesak Liten disp.	Prinsipiell byggesak	Stor disp.	Liten plan	Stor plan
Kommunestyret Prinsipiell (ikke prinsipiell)	X	X	X	X	X
Fast utvalg Prinsipiell (ikke prinsipiell)	X	X	X	X	
Arbeidsutvalg Ikke prinsipiell	X				
Rådmann Ikke prinsipiell	X				

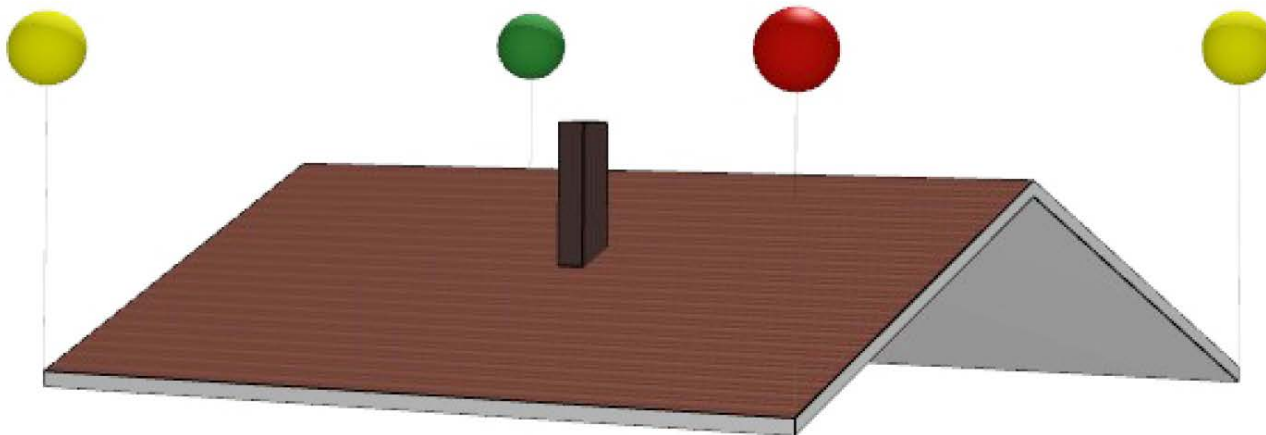

Forenklet oppgavefordeling pbl.

	Kurant byggesak Liten disp.	Prinsipiell byggesak	Stor disp.	Liten plan	Stor plan
Kommunestyret Prinsipiell					X
Fast utvalg Prinsipiell		X	X	X	
Arbeidsutvalg Ikke prinsipiell	X (klage 1. instans /liten disp.)				
Rådmann Ikke prinsipiell	X				

Det flygende taket

Vedtak og andre tak bør ikke være frittsvevende.

Videredelegasjon

- Det er kommunestyret selv som fastsetter området for de faste utvalgs virksomhet, jf. koml. § 10 første ledd pkt. 2.
- Kommunalt folkevalgt organ kan etter koml § 23 nr. 4 og § 10 nr. 4 gi hhv. administrasjonssjefen og arbeidsutvalg myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker, eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet. Myndighet til videredelegasjon bør fremgå av delegasjonsreglementet.
- Fordel ved videredelegasjon: Sikrer full politisk overbygning. Gir klarere styringslinjer, f.eks. når det gjelder utvalgets adgang til å overta behandling av sak fra administrasjonen, adgang til å omgjøre administrasjonens vedtak etter fvl § 35, og utvalgets instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen.

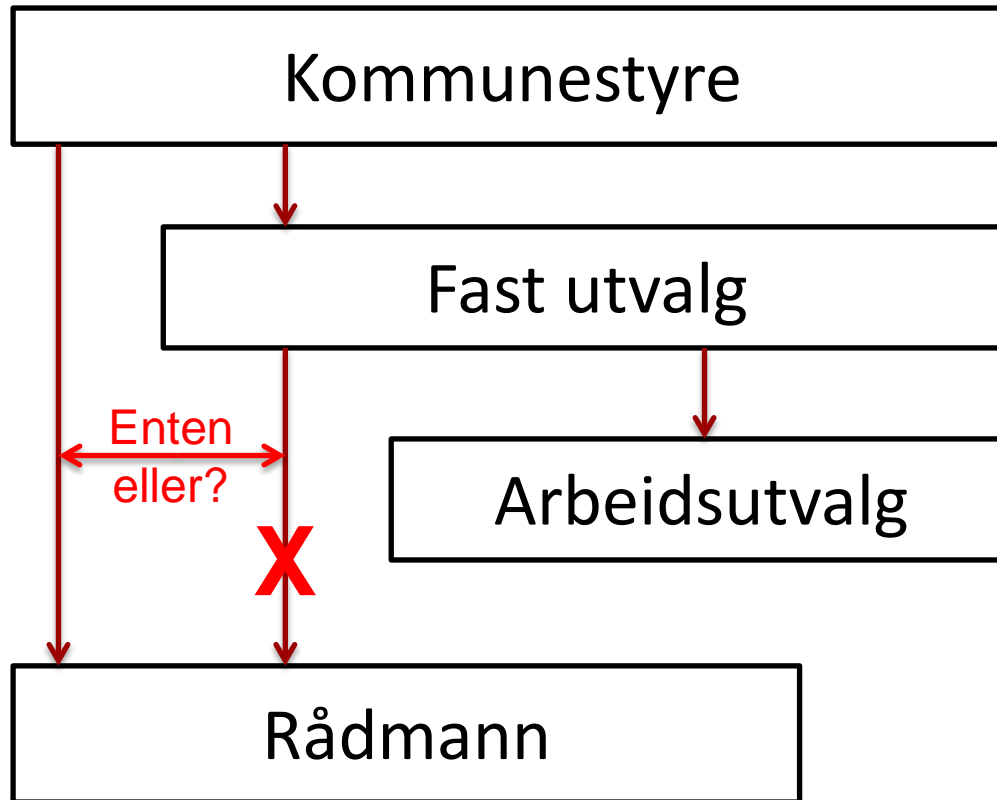

Skal klagevurderingen videredelegeres?

- Klagevurdering i ikke prinsipielle saker kan videredelegeres til administrasjonen, men kan også foretas politisk.
- Fordel ved videredelegering til administrasjonen:
 - Raskere behandling av klage.
 - Behandlingsfrister kan overholdes.
- Fordel ved utvalgsbehandling av klage:
 - Kompetansemangler kan repareres i klageomgangen (f.eks. når det gjelder spørsmålet om prinsipiell/ikke prinsipiell betydning).

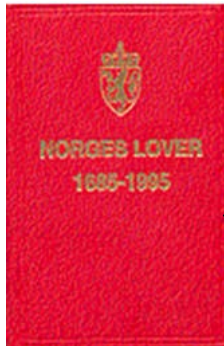

Direkte- eller videre delegasjon?

Legaldelegasjon

Kommunestyret

Rådmann

Barnevernsjef

Inngår ikke i
kommunens
delegasjonsreglement

Omgjøringskompetanse

- Kommunelovens § 76:
 - "Kommunestyret ... har det øverste tilsyn med den kommunale ... forvaltning og kan forlange enhver sak lagt frem for seg til orientering eller avgjørelse. De(t) kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kunne omgjøre vedtaket selv."
- Kommunestyret kan altså erstatte det underordnede organets rolle som førstinstans og treffe nytt vedtak av eget initiativ, f.eks. dersom vedtaket er ugyldig, jf. adgang til å omgjøre eget ugyldig vedtak etter § 35 første ledd bokstav c. Kommunestyrets omgjøringskompetanse er følgelig begrenset.
- Andre folkevalgte organer som har videredelegert kompetanse til administrasjon, vil ha tilsvarende begrenset omgjøringskompetanse overfor administrasjonens vedtak.

Generell eller detaljert delegasjon?

- Positiv eller negativ avgrensning.
 - **Positiv:** Opplisting av alle aktuelle bestemmelser.
 - **Negativ:** I hovedsak inndeling av myndighet ut fra prinsipiell/ikke prinsipiell sakstype.
- En generell, negativt avgrenset, delegasjon gjør det kanskje vanskelig å finne ut hva som faktisk er delegert, i alle fall uten inngående kjennskap til lovverket. Fordelen er at reglementet blir mindre omfattende og lettere å oppdatere.
- En detaljert, positivt avgrenset delegasjon er mer informativ, men det er lett å glemme noe, og delegasjonen går fortere ut på dato, f.eks. ved lovendring.

Eksempel på generell delegasjon til rådmannen

§ 1 Generelt

Rådmannen delegeres myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke bystyret har bestemt noe annet.

§ 7 Rådmannens fullmakt innen oppvekst og levekår – hjemmelsgrunnlag

- Lov om grunnskolen
- Lov om barnehager
- Lov om voksenopplæring
- Arbeids- og velferdsforvaltningsloven

.....

Eksempel på generell delegasjon til utvalg

Utvalg for byutvikling Sandnes:

§ 1. Arbeidsområde

(...)

§ 2. Delegasjon.

Utvalg for byutvikling delegeres myndighet til å treffe vedtak innenfor de rammer og de retningslinjer som følger av lover og forskrifter der kommunen er gitt slik myndighet etter følgende lover med mindre myndighet er delegert til annet folkevalgt organ eller rådmannen.

Avgjøre saker innenfor sitt arbeidsområde, og etter følgende lover hvor myndigheten i utgangspunktet er delegert rådmannen, men hvor han pga. sakens prinsipielle eller grunnleggende betydning, ikke bør treffe vedtak.

- 1. Plan- og bygningsloven av 2008 27. juni nr. 71 (plan- og bygningsloven)**
- 2. ...**

Eksempel på detaljert delegasjonsreglement

Startsiden

Tilbud og tjenester

Politikk og demokrati

Jobb og karriere

Om kommunen

English

Startsiden / Om kommunen / Delegeringsreglement / Lover

Lover

Alminnelig delegeringsreglement

Alkoholloven

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven

Barnehageloven

Barnevernloven

Brann- og eksplosjonsvernloven

Budsjettreglement

Forurensningsloven

Forvaltningsloven – klagebehandling

Introduksjonsloven

Kommunehelsetjenesteloven

Matrikkeloven

Opplæringsloven

Pasientrettighetsloven

Plan- og bygningsloven

Privatskoleloven

Psykisk helsevernloven

Serveringsloven

Sosialtjenesteloven

Delegeringsreglementet sortert på lover

Publisert av

Publisert 03.03.2011

Sist endret 02.01.2014

Skriv ut

Del innhold

Her er delegeringsreglementet sortert etter lover:

- [Alminnelig delegeringsreglement](#)
- [Alkoholloven](#)
- [Arbeids- og velferdsforvaltningsloven](#)
- [Barnehageloven](#)
- [Barnevernloven](#)
- [Brann- og eksplosjonsvernloven](#)
- [Budsjettreglement](#)
- [Forurensningsloven](#)
- [Forvaltningsloven - klagesaker](#)
- [Introduksjonsloven](#)
- [Kommunehelsetjenesteloven](#)
- [Matrikkeloven](#)
- [Opplæringsloven](#)
- [Pasientrettighetsloven](#)
- [Plan- og bygningsloven](#)
- [Privatskoleloven](#)
- [Psykisk helsevern](#)
- [Serveringsloven](#)
- [Sosialtjenesteloven](#)
- [Sosialtjenesteloven i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Straffeloven](#)
- [Strålevern og bruk av stråling](#)
- [Vegtrafikkloven](#)

Detaljert delegasjon forts.

1. Bystyret delegerer følgende oppgaver og myndighet til Kommunalutvalget:
 - Kommunalutvalget skal forberede saker som gjelder planstrategi og planprogram for bystyret (jf. Kap. 10 og 11). Herunder skal utvalget ta stilling til planprogrammet for den samlede kommuneplanen for dette sendes på høring, etter innstilling fra kommunalstyret for byutvikling i forhold til kommuneplanens arealdel.
 - Kommunalutvalget kan fastsette planprogram for avgrensede/tematiske kommunedelplaner (jf. §11-3)

2. Bystyret delegerer følgende oppgaver og myndighet til Kommunalstyret for byutvikling (KBU):
 - KBU kan fremme innsigelse til planforslag fra andre planmyndigheter, jf. §5-4. Sak om dette skal deretter forelegges for bystyret så snart som mulig.
 - KBU kan vedta mindre endringer i kommuneplanens arealdel, jf. §11-17.
 - KBU skal ta stilling til reguleringsspørsmål som reises etter §12-1.
 - KBU skal ta stilling til om kommunen vil tillate at private utarbeider hele eller deler av en områdeplan, og hvilke rammer som skal gjelde for planen, jf. §12-2.
 - KBU skal ta stilling til forslag til detaljreguleringer fremmet av andre myndigheter/private, herunder ta stilling til om forslaget må konsekvensutredes, jf. §12-3.
 - KBU skal behandle søknad om forlenging av virkningen av detaljreguleringen med inntil 2 år, jf. §12-4. Myndigheten til slik forlenging kan delegeres til administrasjonssjefen.
 - KBU skal fastsette planprogram og ta stilling til om det må utarbeides områdeplan, jf. §12-9
 - KBU skal fatte avgjørelser om private planforslag skal fremmes gjennom høring/offentlig ettersyn, jf. §12-11.
 - KBU skal vurdere og gi sin tilråding for planer etter Kap.12 legges ut på høring/offentlig ettersyn, og for aktuelle planer legges fram for bystyret. Høring/offentlig ettersyn av planer etter §12-12 kan delegeres til administrasjonssjefen.

Detaljert delegasjon forts.

- KBU skal vurdere klager på vedtak utvalget fatter før oversending til klageinstansen.
- KBU kan vedta at et område skal omfattes av midlertidig forbud mot tiltak, og eventuelt forlenge fristen for et slikt forbud. I den sammenheng kan KBU også bestemme at berørte grunneiere gis rett til innløsning, jf. § 13-1 og § 13-3. Myndigheten til å gi tillatelse til tiltak som ikke vanskeliggjør reguleringen kan delegeres til administrasjonssjefen (§ 13-1, 2.ledd)
- KBU kan gi dispensasjoner innenfor rammene i § 19-2. Denne myndigheten kan **delegeres videre** til administrasjonssjefen.
- Der dette er påpekt, kan KBU **delegere myndigheten videre til administrasjonssjefen så langt dette er hensiktsmessig** og innenfor Plan- og bygningsloven og Kommunelovens rammer. I forbindelse med slik delegasjon kan det **gis retningslinjer for praktiseringen** og **det skal tas stilling til om klagevurderingen skal være del av delegasjonen.**

Mindretallsanke

- Basert på kommunal, ikke lovfestet, praksis.
- Frivillig ordning som må fremgå av delegasjonsreglementet.
- Det delegerende organ (kommunestyret) tar forbehold om at delegasjonsfullmakt trekkes tilbake i en enkelt sak dersom et mindretall på definert antall personer ønsker dette.
- Anke fremsettes i det aktuelle møte av et nærmere angitt antall medlemmer.
- Vedtak blir ikke endelig vedtatt av det aktuelle faste utvalg. Viktig at part orienteres om at vedtak er foreløpig.
- Kommunestyret treffer endelig vedtak som kan påklages av part eller person med rettslig klageinteresse.

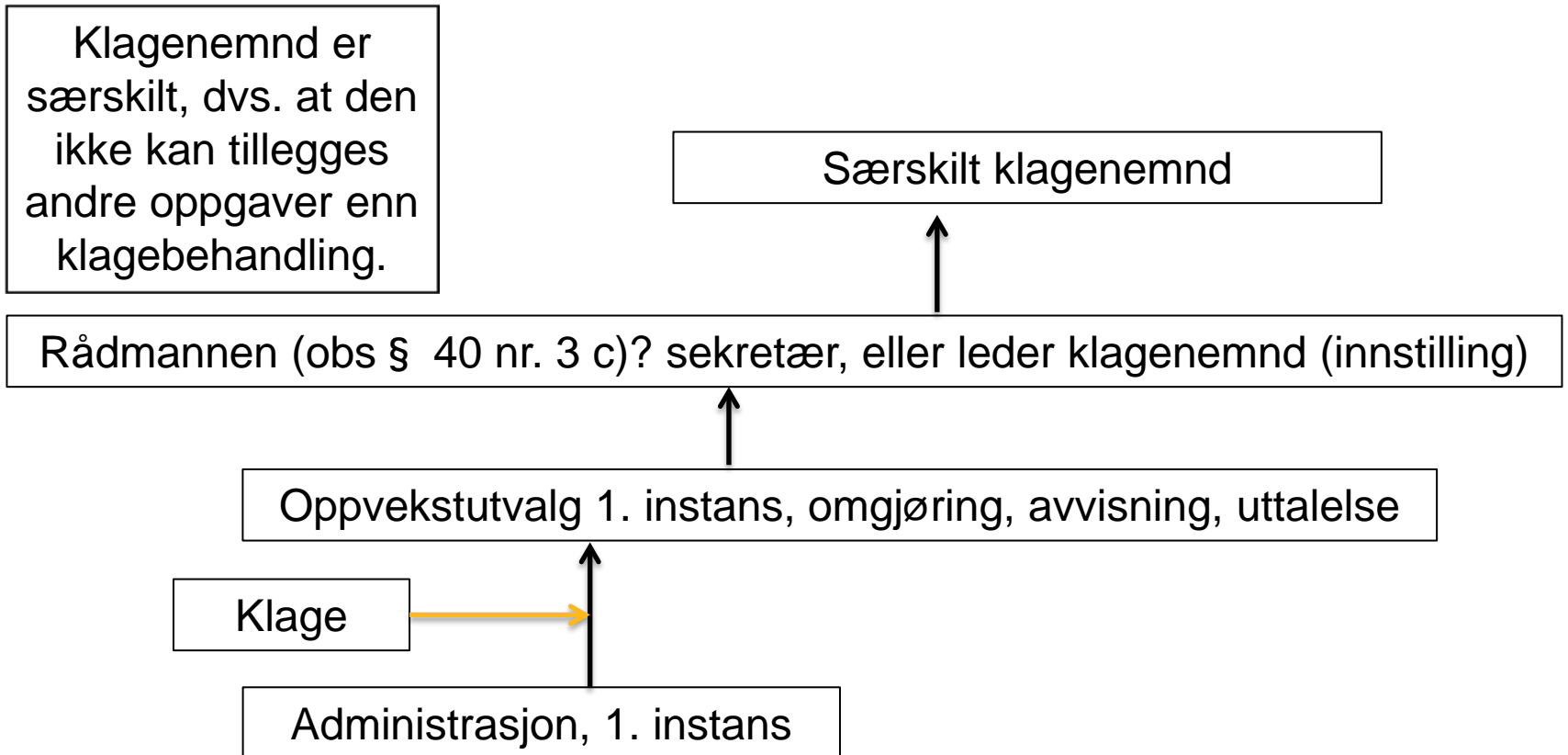

Mindretallsanke til formannskapet?

- Uttalelse fra Jan Fridthjof Bernt 1.7.2013:
 - ”Delegering innenfor lovens rammer kan skje i det omfang og på den måte det delegerende organ måtte fastsette. Jeg ser ingen problemer med den modellen som er valgt her. Kommunestyret kan godt foreta en oppdeling av delegeringen slik at mindretallsanken kan gå til formannskapet som da blir utøver av den delegerte myndighet på kommunestyrets vegne i slike saker. Det gir ikke i seg selv formannskapet noen annen form for overordnet myndighet overfor styret, det er fortsatt kommunestyrets eget ansvar å føre tilsyn med hvordan styret – og eventuelt formannskapet - utøver den delegerte myndighet. Den løsningen som her er valgt, fremtrer som ganske rasjonell, så lenge alle aktører er oppmerksom på dette.”

Intern klagebehandling etter fvl. § 28 annet ledd

Delegasjon til komité

- To typer komitéer: "Adhocutvalg" (§ 10) og kommunestyrekomitéer (§ 10a).
- § 10 nr. 5: "Kommunestyret... kan opprette komiteer til forberedende behandling av saker og til å utføre særskilte verv." Kan også tildeles avgjørelsesmyndighet innenfor oppdrag. Kan også oppnevnes av faste utvalg med delegasjonsfullmakt.
- § 10 a: Kommunestyrekomitéer er saksforberedende organ uten vedtaksmyndighet. Alle kommunestyremedlemmene fordeles på komitéer med unntak av kommunestyremedlem i kontrollutvalg og ev. ordfører. Egne kjønnskvoteringsregler. Kan bare oppnevnes av kommunestyret selv (myndighet kan ikke delegeres).

Hastekompetanse koml § 13

- Kommunestyret kan selv bestemme at formannskapet eller fast utvalg skal ha myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle vært avgjort av annet organ, når det er nødvendig å treffe vedtak så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette. Vedtaket forelegges vedkommende organ i dettes neste møte.
- Denne kompetansen må delegeres. I tidligere lov var kompetansen lagt direkte til formannskapet.

Virkning av manglende personell kompetanse

- Utgangspunkt prinsippet i fvl. § 41: Vedtaket er likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke har virket inn på vedtakets innhold.
- **Underordnet organ** (fast utvalg/rådmann) mangler kompetanse: Som regel ugyldighet.
- **Overordnet organ** (kommunestyret, fast utvalg) treffer vedtak: Ikke manglende personell kompetanse – gyldig.
 - Unntak hvis underordnet organ allerede har truffet vedtak og kommunestyret ikke har innført mindretallsanke – overordnet organs vedtak er ugyldig.
- Sideordnet organ (feil utvalg) treffer vedtak – ugyldighet.

Huskeliste

- Direkte delegasjon eller videredelegasjon?
- Generell (negativ) eller detaljert (positiv avgrensning) delegasjonsfullmakt?
- Skal klager i ikke prinsipielle saker vurderes politisk?
- Skal et bestemt mindretall kunne anke utvalgets vedtak inn for kommunestyret (mindretallsanke)?
- Skal formannskapet eller et fast utvalg ha hastekompetanse?
- Skal formannskapet eller særskilt klagenemd ta endelig stilling til interne klager etter fvl. § 28 annet ledd?
- Skal eget sekretariat eller klagenemdas leder forberede klagesaker etter fvl. § 28 annet ledd?

